keramiske noter 59/2024

30. årgang

Keramikkens Venner

Reviews · Besprechungen · anmeldelser · Besprechungen · Reviews

redigeret af Gunnar Jakobsen

Bodil Marie. keramiker · kunstner · kvinde. Af Lars Movin. Bangsbohave [Website: https://tomchristoffersen.dk], København 2024. 272 s. ill. litt. noter. 200 kr.

Der er nok ikke mange keramikinteresserede, som er stødt på navnet, Bodil Marie Nielsen (f. 1942) eller hendes kunstnernavn, Bodil Marie, til trods for, at hun i 1960'erne udførte en række hullede lamper, der salgsmæssigt blev en kæmpesucces, der sjældent er set meget større i dansk studiokeramiks historie. Dette endda til trods for at andre værksteder ret hurtigt udførte lignende modeller, der til tider kunne kaldes kopier.

De omtalte hullede lamper blev udført i mørkebrun keramik og forsynet med en mængde huller, der enten var udprikket, mens lampen endnu var ubrændt eller gennemboret med en boremaskine, efter at lampen var brændt i ovnen.

Der fremstilledes både hængelamper og bordlamper, og her ramte specielt hængelampen med dens rustikke tyngde og dens begrænsede lysgivning på en eller anden måde ind i en tidsånd med et ønske om intimitet, nærhed og hygge. Særlig i 1960'ernes og 1970'ernes alternative miljøer fandt den indpas i stor stil, men den kom også op i adskillige andre hjem. Mange af *keramiske noter*s læsere har sikkert set den, og som en ven sagde til mig "Hvem har ikke slået hovedet på sådan en?".

Bodil Marie Nielsens kunstneriske spændvidde var (er) dog betydeligt større, end lampen lader formode, ligesom hun var en kvinde, der engagerede sig i tidens politiske spørgsmål og deltog i den opblomstrende kvindebevægelse.

I den yderst velskrevne og fængende bog giver forfatteren Lars Movin en skildring af Bodil Marie Nielsen liv og hendes kunstneriske gøremål fra den afbrudte og ikke fuldførte uddannelse til keramiker på Kunsthåndværkerskolen i årene 1959-1962 og den supplerende uddannelse på Instituto Statale d'Arte i Faenza, Italien 1962-1963 frem til et langt senere virke som kunstterapeut.

Hovedkilderne er som nævnt i bogen side 26 en række interviews og mailvekslinger, som forfatteren har haft med Bodil Marie Nielsen i årene 2022 og 2023 samt adgang til hendes upublicerede levnedsskildring, som hun har forfattet hen over de seneste år. Derudover har Lars Movin anvendt en række primære og sekundære kilder, hvilket fremgår af litteraturlisten og de mange noter. I den sammenhæng er det interessant, at forfatteren side 23 giver udtryk for, at der har været "nogle anderledes udfordringer forbundet med at portrættere kvindelige kunstnere, end når det handler om mænd." Han følte, at han skulle grave dybere end sædvanligt for at finde kilder til historien, hvilket undrede ham, da Bodil Marie Nielsen i lange perioder af sit virke har befundet sig meget tæt på begivenhedernes centrum i form af en af de mest centrale grupperinger på den danske kunstscene, Den Eksperimenterende Kunstskole (Eks-Skolen).

Denne skole, der senere blev til et arbejdsfælleskab, var meget mandsdomineret og en række alfahanner satte dagsordenen i en hverdag, hvor der ikke var langt til udgangen, hvis man havde divergerende meninger og/eller udførte "uacceptabel" kunst. Selv hendes turbulente ægteskab med en af de centrale kunstnere, Peter Louis-Jensen (1941-1999), hjalp hende ikke til at få en central plads i hierarkiet, selv om hun var med i mange af aktiviteterne, og som forfatteren skriver "- ja, faktisk bestyrede hun med sit keramikværksted i Dronningens Tværgade en hel lille selvstændig satellit til skolen". At kalde keramikværkstedet en satellit til skolen er nok lige at stramme den, selv om Eks-Skolens deltagere besøgte værkstedet, enkelte udførte arbejde dér og Peter Louis-Jensen borede huller i lamper. Keramik var ikke et centralt medie for Eks-Skolen.

Efter nogle citater og et forord har Lars Movin inddelt bogen i to hovedafsnit, hvor det første og største omhandler 1960´erne med tilknytningen til Eks-Skolen,

ægteskabet med kunstneren og aktivisten Peter Louis-Jensen, deltagelsen i forskellige politiske aktiviteter/aktioner, kvindebevægelsen samt det kunstneriske arbejde i form af keramik, billedkunst og film. Det andet afsnit beskriver livet i produktionskollektivet Stålvængegård med bl.a. Bodil Marie Nielsen og Peter Louis-Jensen som deltagere i en slags landbrugsproduktion, hvor der også blev udført keramik, som var vigtig for gårdens økonomi. Desuden skildres den senere del af Bodil Marie Nielsens liv hvor det spirituelle kommer mere i centrum, men hvor hun også stadig beskæftiger sig med keramik og billedkunst.

På det keramiske område giver Lars Movin en udmærket skildring af hendes tid på Kunsthåndværkerskolen og det efterfølgende værksted i Dronningens Tværgade i København sammen med veninden Anne Marie Wennerberg. Her udførte de og en uddannet svend fra Kähler, Hans Christian Brodthagen (f. 1927), en produktion i stor stil af 10.000 lysestager til en grossist og mængder af hullede hængelamper og bordlamper, der bl.a. blev forhandlet af lampefirmaet Fog & Mørup, hvor hun også havde udstillinger i 1964 og 1968, men lamperne solgtes også andre steder i ind- og udland.

Sideløbende fremstillede Bodil Marie Nielsen også hen over årene i et abstrakt formsprog en række unika og keramiske værker i serier, og selv om der er en hel del fotos af disse i bogen, kan det være lidt vanskeligt at sætte dem ind i en sammenhæng. Man kunne godt have ønsket sig en oversigt over perioderne, men det har ikke været Lars Movins ærinde. Han har mere haft fokus på tidens strømninger med opbrud i kunstlivet, fremkomsten af alternative miljøer, de politiske aktioner, kvindebevægelsen, kollektiverne osv. og sat Bodil Marie Nielsens keramik i relation til begivenhederne. Det er en anden måde at skrive om keramik (og billedkunst) på. En måde der sætter keramikken (og billedkunsten) ind i en menneskelig og samfundsmæssig sammenhæng, hvilket er specielt anvendeligt i forhold til eksempelvis Bodil Marie Nielsen, der har ageret udadvendt i samfundet og engageret sig i en række centrale problemer, samtidigt med at hun udførte sin keramik og billedkunst. For en skildring af de fleste keramikere ville metoden nok være sværere anvendelig grundet en anden livsførelse.

Så vidt jeg kan se, har Lars Movin ikke tidligere været inde på keramikkens område i sin litterære produktion, men han har klaret opgaven på ypperlig vis. Den yderst læsværdige bog kan varmt anbefales.

Henning Pihlmark